

„Populační vývoj Severní Afriky“

Cílem diplomové práce Eriky Kopačkové bylo přiblížit populační vývoj regionu obývaného převážně arabským obyvatelstvem vyznávajícím islám ve druhé polovině 20. století. Zvolené téma je nejen zajímavé ale i aktuální; země severní Afriky nacházející se v nepříliš velké vzdálenosti od Evropy se svou demografickou situací od Evropy stále ve své většině výrazně odlišují a jejich početní růst je jedním z faktorů významně ovlivňujících jejich vnitřní ekonomickou i politickou situaci a také situaci celé oblasti. Zároveň jde o oblast přes vzájemné podobnosti vnitřně velmi různorodou.

Předložená práce má celkem 51 stran a požadované náležitosti (včetně přehledu zdrojů dat a seznamu citované literatury, chybí však stránkování v obsahu). Má velmi pěknou grafickou úpravu, po stylistické stránce je dodře zvládnuta, text je plynulý a čtivý, i když někdy poněkud stručný.

Práce má tradiční strukturu studií tohoto typu: po úvodu shrnujícím nejdůležitější data o etnické a náboženské skladbě obyvatel regionu a jeho historii (autorka analyzovala populační vývoj sedmi zemí počínaje Západní Saharou, přes Maroko, Alžír, Tunisko, Libyi a Egypt až po Súdán) následuje přehledně uspořádaná kapitola věnovaná vývoji věkové struktury, úmrtnosti, plodnosti a sňatečnosti. Zvláštní oddíly jsou zaměřeny na migrace a odhad populačního vývoje v budoucnosti.

Autorka ve své analýze vychází z dat Populační divize OSN a vydatně čerpá i z dalších publikací vzniklých pod gescí OSN, zvláště v pasážích věnovaných zdravotnímu stavu populace, plánovanému rodičovství nebo náboženským poměrům. Její práce shrnuje věrohodná a vzájemně srovnatelná data o obyvatelstvu pro tento region pro období po roce 1950 dostupná.

Autorka přehledně v jednotné úpravě datově dokládá vývoj podle jednotlivých zemí a v textu upozorňuje na vnitřní rozdílnosti a ty komentuje. Interpretace dat je na úrovni, k osvětlení často využívá odkazů na literaturu. Pouze výjimečně je poněkud nepřesná (např. na str. 40 na počátku třetího odstavce zdola, když píše, cituji: „Nejběžnější počet manželek mezi arabskými muslimy jsou dvě.“ Na str. 17 bych uvítala, kdyby autorka uvedla, které z faktorů považuje za důležité pro skladbu obyvatelstva podle věku a pohlaví ve studované oblasti.

Na rozdíl od kapitoly věnované populačnímu vývoji je kapitola „Migrace“ méně přesvědčivá. Úroveň urbanizace Západní Sahary s 94,1 % a Egypta s 42 % v roce 2005 asi není zcela srovnatelná a autorka měla tyto okolnosti zmínit podrobněji. Zvláštní situace Egypta by si zasloužila alespoň zmínku o rozdílech zalidnění nilské delty a pouštních oblastí. V práci postrádám nástin fyzicko-geografických podmínek studovaného regionu, které v případě severní Afriky mají na životní podmínky obyvatelstva značný vliv.

Přes uvedené výtky splňuje bakalářská práce Eriky Kopačkové „Populační vývoj Severní Afriky“ nároky kladené na bakalářské práce a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 7. června 2006

RNDr. Ludmila Fialová, CSc.